

llibertat

òrgan oficial antifeixista del consell municipal

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Barcelona, 13 — Telèfon n.º 265

ANY III — Mataró dimarts 24 maig 1938 — NUM. 569

NÚMERO SOLT: 30 cts.
SUBSCRIPCIÓ: 4.00 PEsSETES MES

Els pobles que no
es deixen trepitjar
mai no seran ven-
cuts.

I Espanya no s'ha
deixat trepitjar mai.

LA RETIRADA DELS COMBATENTS ESTRANGERS

Heu-vos aquí aquest problema posat novament a l'ordre del dia. Almeyts l'ordre del dia del Comitè de no intervenció. Les notícies de Londres donen com a molt possible que el sots-Comitè es reunirà el dijous de la setmana entrant.

La reunió serà una conseqüència del nou aspecte que ha pres, vista des de l'estranger, la qüestió espanyola, degut a la resistència republicana, que hom qualifica d'«inesperada», però que ací sempre havíem esperat. S'ha esvaït a Europa, per quarta o cinquena vegada, la il·lusió d'un immediat o pròxim acabament de la guerra per l'esclafada dels republicans.

Però ara la desil·lusió és més greu i comprometedora, perquè afecta a un document diplomàtic de caràcter oficial, que és l'acord angio-italià. No hi ha cap dubte que l'acord fou negociat i signat sota la impressió que la victòria de Franco era cosa d'unes quantes setmanes. Per tant, el paràgraf relatiu a la retirada dels anomenats voluntaris italians, estava redactat pensant que es retirarien en acabar-se la guerra ben aviat.

En l'acord, però, s'hi va consignar, com a pura frase formulària, una al·lusió al pla britànic de retirada de voluntaris durant la guerra. I ha resultat, contra allò que esperaven Mussolini i Chamberlain, que és la frase formulària la que avui ha d'ésser aïesada per tal de sortir del pas, del mal pas en què s'han ficat el dictador italià i el «Premier» britànic.

Aquestes modalitats afecten els punts següents: control terrestre de la no llur tragicomèdia, s'han de tornar a reunir. Com que la guerra va per llarg, es tracta de cobrir l'expedient tornant a posar damunt de la taula el pla sobre la retirada de voluntaris d'ambdues parts, pla que dormia altra vegada en els calaixos sepulcrales de la diplomàcia insincera.

La nova actitud del sots-Comitè ha estat provocada, segons sembla, per les gestions del Govern francès. Entre el «Quai d'Orsay» i el «Foreign Office» s'ha arribat a un acord quasi complet (cal no oblidar el «quasi») sobre les modalitats del pla.

Aquestes modalitats afecten als punts següents: control terrestre de la no intervenció, control marítim i retirada dels voluntaris per categories establertes per llur especialitat tècnica.

Amb les precisions franco angleses, el pla és materialment realitzable, si hi ha bona voluntat. Però qui pot creure, després del discurs de Mussolini a Gènova, que el Duce tingui aquesta bona voluntat? Qui pot creure que la tingui Hitler?

No ens ha de saber greu, de totes maneres, que el sots-Comitè es reuneixi. Hom podrà veure quina és, en l'actualitat, la posició respectiva de Londres, París, Berlín i Roma. Allò que passí i es digui dins el sots-Comitè tindrà un gran valor d'indicació per conèixer les intencions, bones o dolentes, de cadaquí.

A. ROVIRA I VIRGILI

Aquest número ha estat sotmès a la censura

D'un pròxim centenari

Marian Fortuny i Marsal

La noble i fabril ciutat de Reus, bressol de molts fills il·lustres, entre ells qui més sobressortia en aquell inquiet segle XIX fou en Marian Fortuny i Marsal, el nom del qual el pròxim mes de juny se li rendirà tribut d'admiració amb un monument com a eterna recordança d'aquell geni immortal de la pintura, que amb llurs quadres admirà tot el món, sobressortint entre els més remarcables aquell anomenat «La Vicaria», que fou adquirit per 70.000 pessetes.

La vocació per la pintura fou una de les seves més predilectes quan encara era noi. Fou la seva especialitat pintar al natural tot el que se li presentava al davant, però allà on hi feia una verdadera vocació al seu art era pintant tipus d'aquelles terres tarraconines. D'ací que ja de molt jove ingressava a la Llotja de Barcelona i després de brillants estudis fou enviat a Roma per ampliar los; allà s'hi treballava com un enamoratíssim de l'art, sobressortint ell dels molts que hi anaven per a prosseguir la carrera.

Els seus coneixements en la pintura al natural li valgueren molts ofer-

ments. En l'any 1860 fou enviat a l'Àfrica per pintar hi alguns dels famosos episodis de la Guerra del Marroc en quins camps de batalla destacava d'una manera heròica el seu paísà, el general Prim, el qual en la famosa acció anomenada dels Castillejos, juntament amb aquells famosos Voluntaris Catalans comandats pel famós Sugranyes, quasi tots de Reus, saberen cobrir se de glòria i omplir brillants pàgines a l'Història de Espanya.

I d'aquells cinc-cents o sis cents homes que sortien a defensar la Pàtria, avui dia només en resta un, el qual lluint amb orgull el seu trajo clar i ecbrint llur front amb la històrica barretina catalana, mai ha mancat en cap manifestació de caràcter patriòtic que s'han celebrat a Barcelona. Aquell veiet honorable, amb la seva presència, ha sabut revifar el foc de l'amor a Catalunya i a les nostres generacions que d'una manera brillantíssima lluiten per les llibertats oprimides pels invasors.

Ens diuen alguns historiadors que en Fortuny fou superior a Goya i a Rembrandt. Com a pintor mostrà la ciència d'en Velàzquez; entre les seves activitats artístiques emprades pels seus estudis sobressortien les antigues armadures que ell anava perfeccionant-les, arribant-ne assolir una magnífica col·lecció, les quals encara avui es poden admirar algunes d'elles juntament amb els més famosos quadres en alguns Museus de Barcelona i de l'Estranger.

Ens diuen també altres historiadors de la seva època que fou tan gran el seu amor per la ciutat nadiua que quan es sentia ja bon xic defallit de la vida, poc abans de morir, deixava dit en el seu testament que el seu cor fós traslladat a Catalunya i enterrat en una cripta a l'església de Sant Pere. Aquesta disposició testamentària fou un esclat d'entusiasme pels enamorats del romanticisme, despertant un sentiment d'amor com també de grandesa per la seva Catalunya.

I tal com ho deixava escrit s'efectuava aquella determinació d'en Fortuny. Constata aquell noble sentiment que tenia a tot quan hom tractava de la seva terra nadiua. Ben pocs han tingut tanta noblesa que el bisturi els obrís llur cos per extreure'ls el cor. Però qui sap la sort que li haurà passat a aquella cripta de l'església, ja que el 19 de juliol va traspal·lar-ho tot. Però no creiem que els fills de Reus, per més revolucionaris que fossin, haguessin profanat aquella obra d'art que és per Reus com qui diu el tresor més preat que els deixava com a penyora d'amor el seu fill predilecte Marian Fortuny i Marsal.

Per portar a terme aquesta glorificació al preclar artista s'ha format ja una Comissió que presideix l'honorable Conseller de Cultura del Govern de la Generalitat, En Carles Pi i Sunyer. D'entre les destacadíssimes personalitats de les lletres, les arts i la política, hi hem vist el nom de l'exministre de l'Indústria, Joan Peiró. Aquesta valuosa cooperació tindrà un doble caràcter a la festa per ésser Mataró una ciutat fabril com Reus, i ensems per ésser la nostra una de les moltes de Catalunya que s'honora amb el nom d'en Fortuny en un carer.

La noble i fabril ciutat de Reus quan aquell juny vestirà de gala podrà vanagloriar-se amb tot orgull pronunciar aquestes frases del Dant: Pàtria que honora als seus fills s'honora ací mateixa.

JOAN JULIÀ CUADRAS

PINTURES
COLORS
ESMELTS
VERNISOS
BROTJES
PINZELLS

LUX-STELLA
R. Casanova, 11
Telèfon 212
MATARÓ

Aquest número ha estat sotmès a la censura

Clinica per a Malalties de la **Pell i Sang** Tractament del Dr. VISA-Dr. LLIBERT
Tractament ràpid i no operatori de les almorranes (morenes)

Curació de les «ulceres (llagues) de les cames» — Tots els dimecres i dijous, de 11 a 1 — R. CASANOVA (Sta. Teresa), 50 — MATARÓ

L'Espanya agonitzant

Tretze mesos entera, amb aquest títol, afirmàvem que per a salvar la Espanya agonitzant calia que Euscadi, Castella i Catalunya, ço és, totes les nacionalitats que integren l'Estat espanyol, refermessin llur personalitat emprant el motor «patriotisme».

Res d'això no s'ha fet i suara ens trobem que el Govern té la necessitat d'aplicar-nos els 13 punts amaratats de la més pura ortodòxia republicana federal.

Són 13 punts inaplicables si no actuem en la forma que preconitzàrem l'any passat, ço és, amb patriotisme, de manera que revisquin d'una vegada i amb la màxima dignitat, Castella, Galícia, Euscadi i Catalunya.

Confederant-se dignament resultaria un Estat digne, tal com ho propugnem els 13 punts.

Recapaciteu hi companys, despullen vos de ideologies i de tota mena de doctrines que capciosament s'han infiltrat en l'intel·lecte regional i el ratiocini i el sentit comú us farà veure que els 13 punts no són altre cosa que la proclamació de la República federal, el que significa una troballa per a fer retornar a Espanya de l'estat agònic en que es troba.

Es natural que amb la proclamació de 13 punts no n'hi ha prou; cal exercir una acció enèrgica per a contenir la oposició que es manifesta en sentit unitari o sia feixista, resultant per tant que avui Espanya està dividida en federals i en unitaris. Tal com fa un segle estaven dividits tots els súbdits espanyols que poblaven les nacions repúbliques hispano-americanes.

La República Argentina resolgué el conflicte mitjançant la dictadura de Rosas i posant a la pràctica els lemes que ostentaven el paper oficial i arreu dels murs, concebut així: «Viva la Confederación Argentina. Mueran los salvajes unitarios».

Nosaltres creiem que suara no és aplicable, quan menys els republicans federals han d'actuar sota aquest lema o bandera: «Visca la Confederació Espanyola. Via fora els salvatges unitaris».

Recordant sempre que si és veritat que els feixistes són uns salvatges unitaris, també és cert que molts inconscients que es titulen antifeixistes són tan salvatges com els unitaris feixistes.

L'Ordre Públic és el més indicat per a fer surar els 13 punts.

PELEGRÍ CARRAU

Si ets patriota,
Si estimes Catalunya,

**Allista't als Batallons
del Bruc**

Centre d'allistament:

CASAL DE LES JOVENTUTS
SOCIALISTES UNIFICADES

Llegiu **LLIBERTAT**

Informació local

DIETARI

Ja torna a fei bo.

Tant, que avul sense temença a ésser desmentits, podem afirmar que ha fei un dia esplèndid.

Tant, que el lluç, aquest simpàtic teleostí del Mare nostrum, s'ha venut a 34 pessetes la teiça.

**

¿Vostès saben el què és una sardina?

Doncs una sardina és una atengada.

No ho facin còrrer, però; puix que això que una sardina sigui una atengada és un secret professional.

Quan una saidina valia un duro, una saidina era una sardina.

Però el Govern, que sempre es posa allà on no el demanen, va ordenar que de saidines se'n donessin tota una teiça per setze rals.

I llavors tingué lloc el miracle:

No s'han pescat més saidines.

I una atengada val tres rals.

**

Es rumoreja insistentment que el lluç, aquell lluç que avul s'ha venut a 34 pessetes la teiça, antià a catorze pessetes.

No s'ho creguin pas.

Bullirem el lluç i el vendièm, a talls, en pots de conserva.

I llavors ja no serà lluç.

Serà teleostí a la llauna.

Que una setmanada de vint i tres mil pessetes, no és pas una setmana abusiva.

Van tancais els callquenysos.—H.

MORALES PAREJA — XERBS
Demaneu sempre:

CONYAC POPULAR

CONYAC EXTRA Morales Pareja

CONYAC JULIO CÉSAR

Dipositari: MARTÍ PITÉ — MATARÓ

—COMPRO patates petites i de saldo pel bestiar. Raó: Catalunya, 40.

CLIPÓ DELS INVÁLIDS. — En el sortelg efectuat ahir dia 23, el premi de vint i cinc pessetes ha correspost al número 647.

Els números corresponents, premiats amb tres pessetes, són els següents: 047 147 247 347 447 547 747 847 947.

Per 50 cèntims poden fer un bon asequi, amb

ILURENOS
postre matoroní

Demaneu-los en les bones tendes de queviures. — Fabricats per PABVIA SÈRIA BATET.

AVÍS DE LA CONSELLERIA DE GOVERNACIÓ I ASSISTÈNCIA SOCIAL. — Es prega als familiars del soldat Francesc Fonseca, passin per aquesta Conselleria (F. Llairet, número 5) per tal de comunicar los hi noves que els interessin.

Mataró, 24 de maig del 1938. — El Conseller Regidor de Governació i Assistència Social, **Josep Serra**.

—Les restriccions que a la indústria ha imposat la manca de materials, fa que manquin forces articles d'ús domèstic. La Cartuja de Sevilla, però, encara segueix oferint als seus clients un bon assortit d'aquests articles necessaris per a la casa o per a fer un present de bon gust.

CONYAC POPULAR

CONYAC EXTRA

CONYAC JULIO CÉSAR

de la casa xeressana

MORALES PAREJA

Dipositari: MARTÍ PITÉ — MATARÓ

Informació del dia

Barcelona

Comunicat d'ahir

EXERCIT DE TERRA

EXERCIT DE L'EST. — Al N. E. de Sort, les nostres forces han conquistat Pedres d'Aolo, i han capturat presoners i material.

Al sector de Sant Romà d'Abellà, les tropes lleials conquistaren, a més d'altres posicions, el massís de Sant Cornellí.

Els contraatacs rebels per a recuperar les posicions que ocupàrem ahir al S. O. de La Sentiu, han estat totalment rebutjats després de dura lluita.

EXERCIT DE LLEVANT. — Han continuat els intensos atacs facciosos al sector de Corbalan, ben continguts per les nostres forces a costa d'una lleugera rectificació de línia pels voltants de Rio Seco.

A la zona de Gúdar, fou enèrgicament rebutjat un atac facciós contra la cota 1.533, al N. E. de Tumborrublo.

Després d'enèrgics contraatacs, les tropes republicanes recuperaren la cota 1.990, al N. E. de Villafranca.

Al sector de Castellfort, foren rofundament rebutjats tots els intents facciosos.

EXERCIT DEL CENTRE. — Fou neutralitzat totalment un intent de cop de mà rebel contra una de les nostres posicions de la Ciutat Universitària; es capturaren presoners.

ALTRES EXERCITS. — Sense notícies d'interès.

AVIACIÓ

L'aviació lleial realitzà diversos bombardeigs i metrallament de les línies enemigues al front de l'Est. En un combat entaulat en aquell sector per quatre esquadretes de caça republicanes i cinc esquadretes de «Fiat», foren abatuts quatre d'aquests aparells; foren fets presoners tres pilots facciosos que es llançaren en paracaigudes. Nosaltres perdérem un caça.

MANÇANILLA «LA MAJA»

XERBS FINÍSSIM «PETRONIO»

MORALES PAREJA — XERBS

Dipositari: MARTÍ PITÉ — MATARÓ

La Justícia

El Tribunal Especial de Guàrdia ha condemnat al comitè de control de la casa Pujol Gulu S. A. a la penyora de dues centes mil pessetes per vendre teixits a preus abusius.

Per alta traïció ha estat condemnat Pere Surla a la darrera pena i Antón

Balsells a 30 anys de presó, essent absolut Manuel Balsells.

La casa Maralel i Godoy ha estat panyorada amb 50 mil pessetes per vendre a preus exagerats. — Fabra.

Direcció General de Seguretat

El Director General de Seguretat, senyor Cuevas, ha rebut les visites del cònsol de Cuba, del coronel Torres Iglesias i del delegat del Govern a la Campsa. — Fabra.

Repartiment

Avul ha tingut lloc el primer repartiment de llei i galetes als infants de les escoles de Barcelona, obsequi de varies cases productores angleses.

Ultra l'alcalde i varies representacions estrangeres i han assistit un delegat del Govern de la República i un altre de la Generalitat. — Fabra.

Parlament de la República

Aquest matí s'ha reunit la Comissió de govern interior del Parlament, sota la presidència del senyor Martínez Barrio.

Han estat despatxats afers de tràmit.

També ha celebrat assemblea la comissió interparlamentària en la que hom ha donat compte que el govern basc ha determinat substituir el senyor Picavea pel senyor Jauregul.

El senyor González López ha donat compte de l'ambient internacional favorable a la República, adherint se a les seves manifestacions la senyoreta Nelken.

S'ha pres l'acord d'enviar al ple que ha de tenir lloc a La Haya el vinent agost, dos representants de la comissió i un representant per cada grup polític parlamentari. — Fabra.

Governació

El senyor Sbert, conseller de Governació de la Generalitat, ha rebut aquest matí diverses visites.

El tenor Emili Vendrell ha estat a la Conselleria a fer ofrena al senyor Sbert d'un recull de cançons catalanes editades per la Direcció General de Radiodifusió. — Fabra.

LICOR **QUINA MOMO.**

ES DESITJA COMPRAR

màquina d'escriure i caixa de cabals gran.

Raó: Paquita Roca, Apartat 8. — Mataró.

Estranger

Ja fugen

LÀREDO. — Han passat la frontera tres cedillistes, entre els quals s'hi compta Adolf Pino, cap de l'aviació del general rebel. — Fabra.

Els rumans

BUCAREST. — El ministre de Negocis estrangers, parlant amb els formadors els ha donat compte de les activitats rumanes a les darreres sessions de la Societat de les Nacions.

També ha posat de manifest els esforços d'Anglaterra i França en pro de la pau i de l'organisme ginebrí, així com també el seu ajut a l'obra suprema del rei Carol, la qual permetrà el renaxement econòmic del país. — Fabra.

Accident d'aviació

DIEPPE. — Un avió militar que es dirigia a Cherburgo, ha caigut al mar, morint els seus dos tripulants. — Fabra.

Remenant la cua

PRAGA. — Sembla que el senyor Hoza celebrarà una entrevista amb el cap sudeta Henlein.

Els diaris sudetes aprofiten aquesta avinentesa per a dir que ells han posat tota la seva bona voluntat per tal d'aconseguir que les eleccions es desenvolupessin sense incidents, evitant així una catàstrofe europea.

Això està en contradicció —afegim— amb les mesures militars d'ordre adoptades pel Govern i entenen que és millor continuar discutint sense que les balonetes empenyin els carrers. — Fabra.

Defunció

PARIS. — Ha mort la senyora Maria Varone, advocat i cavaller de la Legió d'Honor.

Durant 40 anys havia estat la més entusiasta defensora dels drets de la dona francesa. — Fabra.

Seïsme

HAMBURG. — L'observatori d'aquesta ciutat ha registrat un seïsme entre el Japó i Mèxic. — Fabra.

No és veritat

PRAGA. — L'Agència C. P. K. desment el rumor segons el qual els soldats txecs havien destruït un pont prop la frontera, com a mesura militar en cas d'invasió.

Aquest pont ja fou desmuntat fa temps per tal de substituir-lo per un altre de nou, puix amenaçava esfondrar-se. — Fabra.

S'han vist o no s'han vist?

LONDRES. — Alguns diaris sostenen que el cap del govern txec, senyor Hoza i el cap dels sudetes Henlein, celebraren, ahir, una entrevista a Praga.

Si bé hom assegura que això no és cert, altres, en canvi, sostenen que la notícia no té res d'estranya. — Fabra.

Ara li fan el mànc

MEXIC. — El periòdic «La Prensa» pretén legitimar l'insurrecció cedillista dient que el parlament de l'estat de San Luis de Potosí havia declarat anticonstitucional la política del President Cárdenas i encarregat al general Cedillo el comandament de l'exèrcit del país i permetent li, a més, distreure fons de l'erari públic, per a les atencions militars. — Fabra.

Atenció, Empreses Col·lectivitzades!

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya publicava, el dia 9 del corrent, un Decret del Departament d'Economia, en l'articulat del qual hi consta el que segueix:

Art. 6.º En l'ordre comptable i financer de l'empresa, és de la competència de l'interventor, el següent:

a) b) c) d) e) Autoritzar amb la seva signatura tots els documents que signifiquin disposició o mobilització de cabals.

Art. 14.º A partir de la data de la publicació d'aquest Decret al DIARI OFICIAL els interventors-delegats en exercici adaptaran llur actuació a les normes ací establertes. Pel que es refereix a la signatura de documents que impliquin mobilització de cabals, caldrà registrar les signatures al Negociat de Legalitzacions del Departament d'Economia i les Banques i establiments de crèdit deixaran d'admetre paper que no porti aquest requisit, trenta dies després de la publicació d'aquest Decret.

En conseqüència, els Delegats de la Generalitat a les Empreses Bancàries i Institucions d'Estalvi de Catalunya hauran de tenir cura que, a partir del dia 9 de maig propi, sigal complimentat l'esperit i lletra del que queda ordenat pel Decret de referència.

Barcelona, 13 d'abril del 1938.

El Cap del Servei Tècnic del Crèdit i de l'Estalvi

Banca Arnús - Banc Espanyol de Crèdit - Banc Hispano Colonial - Banc Urquijo Català - Majó Germans, Banquers - Caixa d'Estalvis de Mataró.

Llegiu **LLIBERTAT**

IMPRESA MINERVA. — MATARÓ